

2. Степаненко В.О. Екологічна безпека як фактор стабільності ринку продовольчих товарів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент.* 2019. № 33 (2). С. 126-132.
3. Головченко Т.В. Еколого-економічна безпека сільськогосподарського виробництва: проблеми та шляхи вирішення. *Економіка та управління.* 2021. № 5 (23). С. 78-85.
4. Литвиненко О.П. Стан та проблеми еколого-економічної безпеки продовольчого ринку України. *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету.* 2018. № 2 (52). С. 112-118.

Різак Д. В., канд. екон. наук Михайленко О. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ ГЕОЕКОНОМІКИ ТА ГЕОПОЛІТИКИ НА СЕКТОР СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Міжнародна торгівля демонструє одну з найбільш популярних форм економічних відносин. Участь країни в міжнародній торгівлі дає можливість одержувати додатковий позитивний ефект, який сприяє економічному зростанню країни. Сільське господарство має свої властивості, які значно позначаються на економічному розвитку та міжнародній торгівлі. Більшість підприємств і споживачів на світових ринках надають перевагу сільськогосподарській продукції, а міжнародна торгівля впливає на її розповсюдження як усередині країни, так і за її межами. Сільське господарство є однією з найголовніших галузей господарства України. Матеріальне виробництво у цій сфері задовольняє попит населення на продукти харчування та товари народного споживання. Потенціал сільського господарства є належним для фіксування за Україною відповідного статусу на світовому ринку сільськогосподарської продукції [1].

Невпинне збільшення чисельності населення Землі, а також тенденція до зростання доходів ведуть до збільшення попиту на продукти харчування та обсягів світової торгівлі сільськогосподарськими товарами [2].

Україна має розвинутий продовольчий комплекс, здатний не тільки забезпечити продуктами харчування вітчизняне населення, а й створити позитивні позиції країни на міжнародному ринку ряду сільськогосподарських і харчових продуктів. Перед повномасштабною війною Україна входила до 5 найбільших експортерів зерна в світі за обсягом експорту, експортуючи 3/4 продукції,

внутрішнє споживання зерна становило лише 20-25%. На Україну припадає 10% світового експорту пшениці, понад 14% кукурудзи та понад 47% соняшникової олії [3].

Сьогодні, завдяки допомозі партнерів, Україна залишається основним постачальником на світовому ринку зерна та соняшникової олії з понад 10% міжнародної торгівлі. До 2023 року 16,1 млн тон пшениці буде експортовано до 65 країн світу, 26,2 млн тон кукурудзи – до 80 країн світу, 5,7 млн тон соняшникової олії – до 130 країн [4]. Важливим аспектом діяльності учасників міжнародної торгівлі сільськогосподарської продукцією є стандартизація. В Україні приділяється значна увага впровадженню міжнародних стандартів, оскільки це є однією з умов вступу до Європейського Союзу (ЄС) [4].

Але тим часом, геоекономічний та геополітичний стан планети впливає в негативну сторону на сектор сільськогосподарської продукції. На експортних ринках сільськогосподарської продукції виникають нові виклики, які можуть вплинути на успіх експортних операцій. Наприклад:

1. Багато країн висувають високі вимоги до якості та безпеки продукції, які можуть відрізнитися від встановлених у країні-експортері. І це проблема, яка потребує вирішення.

2. Кожна країна має свої закони та правові вимоги щодо імпорту продукції. Відмінності в нормативних актах можуть призвести до того, що експортерам доведеться докладати значних зусиль, щоб переконатися, що їхні продукти відповідають цим вимогам. Це може вплинути на їх конкурентоспроможність.

3. Політична нестабільність і торговельні війни, воєнні дії можуть вплинути на вільний рух товарів на світових ринках. Наприклад, імпортні тарифи чи технічні бар'єри зменшують попит на продукцію з певної країни, що може бути проблемою для експортерів [1-3].

4. Зміна валютних курсів може вплинути на ціни експортованих товарів і знизити конкурентоспроможність експортованих товарів на світовому ринку.

5. Зміна клімату може змінити структуру сільськогосподарської продукції і, таким чином, змінити експорт.

Є кілька основних стратегій, які можуть допомогти експортерам подолати ці проблеми [1-3]:

1. Експортери можуть зосередитися на розробці нових продуктів і технологій, які відповідають вимогам країн-імпортерів і є висококонкурентними на світовому ринку.

2. Відповідність продукції вимогам якості та безпеки підвищить довіру споживачів і попит на продукцію на світовому ринку.

3. Освоєння нових ринків допоможе зосередитися на пошуку нових продуктів і клієнтів, одночасно розширюючи клієнтську базу, зменшуючи залежність від деяких країн-імпортерів.

4. Підвищення ефективності виробництва та логістики може допомогти зменшити витрати та підвищити конкурентоспроможність.

5. Державна підтримка у вигляді субсидій, капіталу, лобіювання або включення в різні програми.

6. Розвиток партнерства з імпортерами знижує рівень генерації високого потенціалу та розширює клієнтську базу.

Отже, на одній планеті всі країни безумовно залежать одна від одної, не дивлячись при цьому у якій частині світу вони знаходяться. Геоекономіка пов'язує всі ці країни між собою та при проблемах в одній країні, задіюється ланцюг реакції на весь світ. Способи, що наведені вище, можуть допомогти в певній мірі експортерам подолати складні виклики, що впливають на міжнародну діяльність у світі. Адже здатність підлаштовуватися під виклики життя є найбільшою цінністю.

Список використаних джерел:

1. Розвиток міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією в контексті залучення іноземних інвестицій. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2021/61_2021/9.pdf.
2. Михайленко О.Г. Особливості міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами у контексті сталого розвитку. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Випуск 122 (частина I). 2014.
3. Загроза продовольчій безпеці світу / Міністерство закордонних справ України. 2023. 23 листоп. URL: <https://mfa.gov.ua/zagroza-prodovolchij-bezpeci-svitu>.
4. На розмінованих землях України вже можна виростити 1 млн т зерна / Прес-служба Апарату Верховної Ради України. 2024. 17 січ. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245689.html.